

N:o 42.

Af Herr **P. O. Hörnfeldt**: Om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t derom att den för Gideåns laxfiske erlagda skatteköpeskilling måtte återbetalas och att räntan för samma fiske, den der nu vore lagd på hemmanen Gideåbacka och Dambäck, derifrån aflösas.

Fördelta Gideåns kronolaxfiske, hvilket en del bönder i Grundsunda innehafte på arrende af Kongl. Maj:t och Kronan till år 1677, blef sistnämnda år, enligt hvad bilagda handling litt. A. utvisar, af Kongl. Kammar-kollegium förpantadt till Rådsmannen i Hernösand Nils Blank, att af honom innehafvas emot en årlig afgift af $27\frac{1}{2}$ tunnor lax, intill dess bemälda Blank blifvit betäckt för ett af honom till Kongl. Maj:t och Kronan försträckt lån 6,666 $\frac{2}{3}$ daler silfvermynt. Huru länge Blank innehade sagda fiske och hvem eller hvilka under tiden från 1692 till 1821 detsamma innehade, är för mig svårt att uppgifva; men att det sistnämnda år arrenderades af en Herr Assessor Svedberg synes af bilagda handling litt. B. Såväl före som under den tid, ofvanbemälda Blank och Svedberg innehade Gideåns kronolaxfiske, voro de berättigade att hafva stenkistor och annat stängsel öfver hela elfven till fiskens inledande i en vid södra elfstranden belägen fiskeribyggnad. Väl sökte äfven ofvanföre boende strandegare genom rättegång 1690, 1691 och 1692 samt 1821 få arrendatorerna ålagde att i öfverensstämmelse med lag hålla kungsådra öppna, men Häradsrätten ogillade, enligt hvad bilagda protokoll utvisar, deras påstående, hvadan såväl då varande arrendatorer som deras efterträdare fortfarande innehade och underhöll fiskeribyggnaderna i det skick, hvori de från uråldriga tider sig befunnit. Sådant var äfven fisket, då nuvarande egare, på grund af sin optionsrätt, detsamma öfvertog af Kronobefallningsman Hällhoff, emot den vid auktionstillfället bestämda köpeskilling 750 R:dr R:mt; såsom följd hvaraf fisket skulle,

enligt Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegii skattelösningsbref af den 23 Maj 1852, ur jordeboken uteslutas och fiskeräntan hemmanets ränta tilläggas.

Sådant är i korthet detta fiskes historia. Det återstår blott att nämna, det nuvarande egare af Gideåbacka och Dambäcks hemman, hvilka under sina hemmans skatt löst ifrågavarande fiske samt derföre utgifvit, jemte skatteköpeskillingen 750 R:dr R:mt, en årlig ränta af 2 t:r 2 lisp. 13 skålp. lax, hvilken efter förvandling för de 16 år, räntan utgifvits, uppgår till 3,683 R:dr 82 öre R:mt, icke bibehållits vid de rättigheter, som af ålder åtföljt fisket, dem nemligen att få bygga öfver hela elfven, hvarförutan fisket icke kan, enligt hvad bilagda syneinstrument gifver vid handen, lemna den ringaste inkomst.

Då således merberörda fiske, till följd af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i länet utslag af den 31 December 1851, grundadt på Häradsrättens undersökningsprotokoll af den 12 och 19 Juni 1850, blifvit för all framtid förstördt, emedan sagda utslag påbjuder rifning af den för fiskets bedrivande erforderliga dammbyggnad; så vill det synas, som skulle egarne af de hemman, hvarunder fisket nu lyder, drabbas af en ej ringa förlust, om räntan fortfarande skulle utgå. Billigheten tyckes derföre, efter mitt förmenande, temligen tydligt tala för såväl skatteköpeskillings återbärande, som räntans borttagande; men då Riksdagen icke torde finna ärendet för närvarande hafva fått den utredning, att ett slikt yrkande kan bifallas, vågar jag, på grund af hvad jag anfört, endast hemställa,

att Riksdagen måtte aflåta en underdånig skrifvelse med anhallan, det Kongl. Maj:t, efter frågans utredande, ville till Riksdagen aflåta nådig Proposition derom, att den förbemälda skattlösta laxfiske erlagda köpeskilling, 750 R:dr R:mt, måtte till egarne af Gideåbacka och Dambäcks hemman återbetalas, samt att fiskeräntan må i jordeboken från deras hemman aflösas.

Stockholm den 23 Januari 1868.

P. O. Hörnfeldt.